

VOORSTEL AAN DE GEMEENTERAAD

Onderwerp:	Participatieverordening Deurne 2025
Registratienummer:	3140681
Op voorstel B&W d.d.:	28 oktober 2025
Datum vergadering:	16 december 2025
Portefeuillehouder:	Greet Buter
Rol gemeenteraad:	Kaderstellend

Voorstel in het kort

We stellen u voor om de Participatieverordening Deurne 2025 vast te stellen. Deze vervangt de Inspraakverordening 2005. We vragen u dan ook om deze gelijktijdig in te trekken.

Samenvatting

Met de Participatieverordening Deurne 2025 geven we meer duidelijkheid over participatie in Deurne, door kaders vast te leggen in afspraken (regels).

Bijlagen

-

AAN DE RAAD,

1. Inleiding

De Wet versterking participatie op decentraal niveau, die sinds 1 januari 2025 van kracht is, verplicht gemeenten om voor 1 januari 2027 een participatieverordening op te stellen die de huidige inspraakverordening vervangt. De participatieverordening versterkt de betrokkenheid van inwoners bij overheidsbeleid op decentraal niveau. Door de wet worden overheden namelijk verplicht om meer duidelijkheid te geven over participatie. En om het uitdaagrecht wettelijk te verankeren. Zo krijgen inwoners meer zeggenschap. Als basis voor die verordening dient het (concept) beleidskader participatie 2025-2030.

Om de voorliggende verordening op te stellen, hebben we de modelverordening van de VNG gebruikt. We konden daarbij kiezen uit twee varianten, waarbij variant 2 weer een a en b variant kende. We hebben gekozen voor variant 2b. Verder bevatte de modelverordening optionele artikelen. In bijlage 1 kunt u zien welke keuzes er in de modelverordening zijn gemaakt, en wat is ingevuld, toegevoegd of verwijderd voor onze conceptverordening.

De belangrijkste kaders uit het beleidskader die in de verordening terugkomen, zijn:

- Een duidelijke participatieaanpak opstellen
- Zo vroeg mogelijk in gesprek gaan met inwoners
- Drempels voor deelname aan participatie verlagen
- Duidelijkheid over rollen voor inwoners (mate van invloed) en rollen voor gemeente (mate van loslaten)
- Initiatieven van inwoners serieus nemen en ondersteunen

Daarnaast geeft de verordening in de artikelen 3.2, 10.4 en 12.2 duidelijkheid over uitsluitingsgronden op basis waarvan het bevoegd bestuursorgaan kan beslissen om geen participatie te doen (tenzij de wet dat verplicht). Hoofdstuk 5 regelt expliciet het proces voor burgerinitiatieven.

2. Voorstel

1. *Participatieverordening Deurne 2025 vast te stellen.*
2. *Inspraakverordening Deurne 2005 in te trekken.*

3. Beoogd effect

Met de verordening leggen we afspraken vast. Dit zorgt voor heldere verwachtingen. En dit borgt een zorgvuldig en transparant handelen van de initiatiefnemer van het participatieproces. Hiermee geven we invulling aan de verplichting van de Wet versterking participatie op decentraal niveau.

4. Argumenten

- 1.1. De modelverordening gaf de keuze uit variant 1 of 2. Het verschil was: alleen regels voor uitdaagrecht opnemen (variant 1) of breder regels voor overheidsparticipatie, waaronder uitdaagrecht, opnemen (variant 2). Er is gekozen voor variant 2 omdat we in Deurne ook open staan voor formele burgerinitiatieven en inwonersinitiatieven en we hierover in de verordening regels op kunnen nemen.
- 1.2. Binnen variant 2 waren ook weer twee keuzes, met als verschil: geen onderscheid of wel onderscheid tussen inwoners- en overheidsparticipatie. Dit onderscheid zit in het bieden van ondersteuning, en in het opstellen van een plan. Gekozen is om wel onderscheid te maken in inwoners- en overheidsparticipatie. Met name vanwege het verschil in ondersteuning bieden, en omdat het om een andere benadering met andere rollen gaat.
- 1.3. In de verordening zijn de beleidskaders participatie geborgd in een artikel over zorgplicht.
- 1.4. In de verordening kiezen we ervoor om in de uitvoeringsagenda een tweejaarlijks experimenteerprogramma op te nemen. Het experimenteren is gericht op zowel het leggen van een goede basis voor participatie als op verkennen van nieuw terrein. Denk bijvoorbeeld aan het voorbereiden van het omgaan met inwonersinitiatieven en aan mogelijkheden voor kinder-/jongerenparticipatie. Het college stelt jaarlijks voor twee jaar een uitvoeringsagenda op.
- 1.5. In de werksessie met de raad op 21 mei 2025 is de suggestie gedaan om na te denken over een beloning of vergoeding voor deelnemers aan door de gemeente georganiseerde participatie. Het is te vroeg om hierover al regels in de verordening vast te leggen. In de uitvoeringsagenda kan worden opgenomen om uit te werken hoe deelname aan participatie (intrinsiek) gestimuleerd kan worden. Denk bijvoorbeeld aan de manier van faciliteren en aan 'een bedankje in plaats van een beloning'. En denk aan een onderscheid in bijvoorbeeld langskomen als belanghebbende op een bijeenkomst of plaatsnemen in een klankbordgroep.
- 1.6. Naar aanleiding van de opiniërende commissievergadering van 11 september is Artikel 6 – Experimenteerprogramma toegevoegd.
- 1.7. Naar aanleiding van de opiniërende commissievergadering van 11 september en de discussie naar aanleiding van een agendapunt over een burgerinitiatief in diezelfde vergadering, is op 14 oktober met de raads werkgroep Reglement van orde gesproken. Daar is in meerderheid voorgesteld om de regels voor een burgerinitiatief niet in het Reglement van orde van de raad op te nemen maar in een apart hoofdstuk in de participatieverordening (hoofdstuk 5). Argument hiervoor is dat in het RvO voor het handelen van de raad zelf geldt, terwijl in de participatieverordening het proces voor de inwoner wordt beschreven. En dat het burgerinitiatief als democratisch instrument een vorm van overheidsparticipatie is die inhoudelijk logisch past in de verordening. Hierbij is de oproep gedaan om in de communicatie hierover niet over participatie maar over burgerinitiatief te spreken, vanwege de vindbaarheid voor inwoners.
- 1.8. In de raads werkgroep Reglement van orde is gevraagd om de rol van het college bij de behandeling van burgerinitiatieven te verduidelijken. En om te borgen dat ook de integrale context, zoals beleidskaders, ontwikkelingen, en juridische aspecten, en de uitvoerbaarheid voor de behandeling bij de raad in beeld zijn.

- 1.9. Omdat het burgerinitiatief een apart hoofdstuk in de verordening is geworden, is het logisch om ook de regels voor het uitdaagrecht en voor de Omgevingswet in een apart hoofdstuk te plaatsen.
- 1.10. Met de raads werkgroep Reglement van orde is ook gesproken over verduidelijking van het proces burgerinitiatieven, naar aanleiding van de commissie van 11 september. Dit proces is beschreven in hoofdstuk 5 en de toelichting erop. Er komt voor inwoners die een burgerinitiatief overwegen of ingediend hebben een verduidelijking (handreiking en/of infographic).
- 2.1 De participatieverordening regelt zowel inspraak (met een verwijzing naar de betreffende artikelen in de Algemene wet bestuursrecht (Awb)) als participatie. Daarmee kan de huidige inspraakverordening worden ingetrokken.

5. Kanttekeningen

- 1.1 De verordening legt regels vast voor het proceskader voor participatie. Daarmee laat de verordening voldoende ruimte voor maatwerk. Want participatie is maatwerk. Wel zoeken we naar standaardwerkwijzen voor vergelijkbare plannen, bijvoorbeeld voor de herinrichting van een straat of voor wijzigingen van het omgevingsplan.

6. Juridische aspecten

Het juridisch kader voor de participatieverordening wordt gevormd door de Gemeentewet, de Algemene wet bestuursrecht (Awb), de Omgevingswet, en de Wet versterking participatie op decentraal niveau. Deze laatste verplicht overheden om meer duidelijkheid te geven over participatie. En om het uitdaagrecht wettelijk te verankeren. We geven hier uitvoering aan door het opstellen van deze participatieverordening, met het beleidskader participatie als basis. De participatieverordening wordt gelijktijdig met het beleidskader aan de raad voorgelegd.

7. Relatie Ontwikkelagenda

Het opstellen van de verordening participatie valt onder het thema Burgerparticipatie.

8. Communicatie en burgerparticipatie

Deze verordening geeft richting aan hoe de gemeente omgaat met inbreng en zeggenschap van inwoners. De communicatie erover sluit aan bij de communicatie over het beleidskader.

- Voor de publiekscommunicatie maken we in eerste instantie een eenvoudige weergave van het beleidskader (infographic) en we actualiseren de bestaande leidraad.
- Voor de pers maken we een informatief persbericht dat we in een persgesprek toelichten.

We hebben met een vragenlijst naar de mening van inwoners gevraagd over relevante onderwerpen. Ook hebben we met open vragen opgehaald wat er speelt bij inwoners als we het over participatie hebben. Dit beeld is een belangrijke basis geweest voor de uitgangspunten en werkwijze in het beleidskader, welk de basis is voor de verordening.

9. Vervolg en evaluatie

Als het beleidskader 2025-2030 en de verordening in procedure zijn voor vaststelling door de raad, werken we aan het opstellen van de uitvoeringsagenda 2025-2026. Deze wordt door het college vastgesteld. De gemeenteraad informeren we hierover. De uitvoeringsagenda combineren we vanaf 2026 met een evaluatie.

Burgemeester en wethouders van Deurne,
De secretaris, De burgemeester,

R.R.M. Halfman G.T. Buter